

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap april 26^{kán} 1840.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

K i v o n a t o k u t i n a p l ó m b ó l.

(Vége.)

Még e' napon meglátogatók a' templomot, szemlélgetők nevezetességeit. A' harangok megkondultak ismét, 's a' diszmenetek estig tartottak; — közülök a' Sopron megyei horvát ajkú lakosokét emelem-ki. Csupán némberek, sajátságos öltözetükben, hosszú széteresztett hajjal, fejükön kisdud koszorúval, kezükben égő gyertyával és bottal érkeztek a' templomba, 's az ennek közepén álló oszlop előtt, melly Maria képét tartja, kört képeztek; azután folytonos éneklés közben térdelve kerülék-meg az oszlopot, botjukat fejük mögött tartva mind két kézzel. Egy kerülés után mindenki leragasztá az oszlop előtti emelvénnyre gyertyáját, mellyek a' sötétlő templomban varázs fényt árasztának szét. A' második kerülés után kiki kisdud koszorúját tevé-le; harmadikszor pedig pénzt hánytak az emelvénnyre. Ekkor egymás után felállottak, 's énekelve így néhányszor megkerülék az oszlopot; míg végre előtte egy csoportba térdelve rövid könnyörgés után mai ajtatosságuknak véget vetettek. Mi is kényelmes szállásunkra tértünk.

Maria-Czel felső Steyerban, a' brucki kerületben, magas hegyek közt a' Salza folyó mellett fekszik. Nevezetes vashámorairól, mellyek folyvást 500 embert foglalkodtatnak. Azonban nem ezek, hanem ama Maria-kép, melly a' 8—9-dik században veszi nevezetességének elejét, hódítja oda a' látogatókat. A' nyári hónapokban egymást érik a' bucsúsok sergei, kik messze tájakról, Bécs, Gréczből, honunkból 's a' külföldről is vándorolnak ide. Mint tudva van, II-dik József eltiltá a' bécsieknek az ide zarándoklást; de Ferencz ismét megengedé. — Van mintegy 900 lakosa, kik korcsmárosok, kalmárok, és különféle árusok; 124 háza, mellyek közül 44 vendégfogadó. A' csinos városnak közepén épült a' roppant templom, melly szélesség és hosszúságra nézve honunkban az esztergaminak sem enged; csak magassága nem felel-meg roppantságának. Több lépcső vezet a' templom piaczára, melly azt körülveszi. Kivülről in-

kább deréknek, csinosnak, mint nagyszerűnek lehetne mondani. Teteje az 1828-diki tűzveszély óta, melly a' város nagyobb részét, a' templomot 's mellette levő Benedictinus lakot hamuvá tette, bádoggal fedve. Van négy tornya, közepén egy, előrészen három. Ez utóbbiak közül a' középső, mellybe 200 lépcső vezet, 's mellynek legnagyobb harangja 1200 fontos, egészen kőből épült; a' szélsők kisebbek és bádoggal fedvék. — Ha belsejébe, mellybe csak egy ajtó vezet az előrészen, lép az utas, magasztos érzetek fogják-el keblét; de léptei reszketnek, mint azé, ki tisztátlan öntudattal lép valamely fenség elébe. Minden olly ünnepélyes, olly diadalmi szellemű! Az ember közelebb érzi magát az egekhez; mert minden, mit lát, ama boldogabb, szentebb hon képzetét teremti elő agyában. 'S a' tisztultt kebel vidámon, könnyen, mintegy szabadulva az élet önterhétől, lelkesülés szárnyain tévedez az oltár, oszlop, és embertömeg közt. Egyébiránt a' templom egyszerű, és csak a' boltozaton láthatni festvényeket. Elöl egy magas kúpalakú épület ablakai adnak több világosságot. A' fő oltár az üdvözítőt ábrázolja a' megváltás munkájában, keresztjén; mögötte pompás világos színű vászonfestvény Jerusalemet és környékét mutatja. A' templom közepén van az említett Maria-kép magas oszlopon, de nem az, mellynek látogatására vándorolnak. Ez kövekből rakott, 's egy kápolnában, melly kissé hátrább a' templom bal oldalán épült, alacsony oszlopon nyugszik. A' kápolna csak egy oltárral bir; a' benne uralkodó sötétséget némileg egy lámpa világa oszlatja. Gádora öntött ezüstből készült. — A' karzat nagy és tágas, 's az egész templom fenn csarnokokkal van körülveve, mellyekről mindkét részen a' tárházakba juthatni. Ezeknek ritkaságait, kincseit, szépségeit renddel elszámálnom sok időbe telnék; elég legyen mondanom, hogy a' számos arany, ezüst holmik, kelyhek; részint remek festésű, részint kövekből rakott képek; az oltár mögötti szép festvény, melly Lajosunknak a' tatárokkal ütköztetését képi, midőn Lajosnak a' tatár fejedelen hiv engedelmességet, 's évenkénti adót ígér; több magyar királytól, kihalt, 's divatozó családoktól és egyesektől itt letett nagy becsű ajándékok igazolják, hogy ezek a' kincstár nevet nem bitorolják. Nagy Lajosunk és neje képei 's az elsőnek hadi dárdája a' többek között nem kerülhetik-el a' magyarnak figyelmét.

Kilépén a' templomból, mellyben reggeltől estig a' bucsúsok egymást váltják, hol szüntelen örömnép uralkodik — az alatt több sorban elnyúló sátorok vonják magukra az utas figyelmét. Ki fillér nélkül indult-el hazulról 's a' hosszú uton mások adományai-ból tengődött, nem tér vissza a' nélkül, hogy itt ismét mások segedelméből valamit ne vásároljon. Láttam honunkbeli nőket, leány-

zókat eljöni a' sátorok alól; és szemlélttem, mint ereszté elégűlten a' magyarnak pénzét zsebébe a' steyer. Ez is honunkban maradhattott volna, gondolám; de a' külföldi Öreg Czel számosabb magyar látogatókat számlál, mint a' honi Kis Czel!

Harmad napra kelve elhagytuk e' helyet, és Grätznek vettük utunkat. Mig felső Steyerban valánk, az előbbiekhöz hasonló tájakon haladtunk; másztuk a' bérceket, majd ismét mély völgyek ölébe szálltunk. Szirtek közt zugó folyamok morajánál, melyeket százszorozva hangoztak a' bércek vissza, egyebet nem hallhatánk. Számüzve látszott minden élet, mint a' teremtés előtti időszakban. Mit a' szem láthata, az lenn a' völgyben egyes szétszórtt kalibából állott; ha pedig feltekinténk, az eget láttuk 's a' vele határos sziklákat hó-koronájukkal. Tovább haladva is ha tán kellemesebb volt utunk, az inkább a' derültebb idő hatásának tulajdonítható.

Tul valánk Bruckon, a' kellemes, csinos városon: így tehát a' Bécstől Triestig vezető úton. Alsó Steyer iránt már a' természet nem vala olly mostoha. Virányos mezőket, zöld réteket látánk elterülni; szép izletű kerteket, gazdag szőlőhegyeket veheténk észre; az elég tágas völgyekben népesebb falvak, csinosb városkák mutatkoztak. Új és új tájak, szépek és regényesek, nyíltak a' szem előtt. Számos utazók, közöttök német tanulókat látánk butorosan, kik tapasztalási vágyból indultak e' tájak szemlélésére. Szinte bajor előkelő növendékek is vándoroltak erre egyenruhában, és ekkor honunknak tartottak. Képzelm előre, mint fogják bámulni magyar póraink az egyenruhás vitézeket; nem fogják-e őket garabonczás diákoknak nézni?

Sebesen haladtunk a' jó úton, millyet hazánkban is ohajtanánk; 's mint az utfélen mértföldeket jegyző kőoszlopok mutatak, nem messze valánk Grätzről. Csinos mezei lakok, izletes mulató kertek változtaták egymást, melyek mind igen kellemesen hatnak az utasra. Kíváncsian nézegeténk-szét, mert mindenikünk ohajtá a' főváros dícsértt fekvését látni. Végre megpillantók a' nagy épület-tömeget. Köröskörül hegyek környezik a' várost, mellynek közepén egy kazal alakú bércz emelkedik. Fekvése egy téres völgyben kellemes, gyönyörű. Dél volt, hogy az életteltjes utszákon kocsink átzörge; feszültt figyelemmel vizsgálánk mindent, és a' nagy városi szellemet látók mindenütt. A' vendégfogadó, mellybe szállottunk, csinos, 's a' szolgálat benne pontos vala. — Kirándulánk szemlélni a' nevezetesbeket; de ezeknek leírását, miután remekebb tollak inkább ki-merítették, hogy sem eléggé ismereteseek ne volnának, elhagyom.

Grätzet természetesen hazám fővárosával összehasonlítani első dolgom volt. Bolyongtam utszáin, piaczaín; de a' Duna-sort, uri-és

Dorottya-utczákat fel nem találhatám. Néztém, vizsgáltam egyes épületeit; de csak gyéren mutatkoztak, melyek a' Náko, Ullmann-palotákkal vetélkedni látszanának: nagyobb részint ó izlésű házakat lehetne látnunk. Egyébiránt a' város kellemes, vidám tekintetű, és egyike azoknak, melyekbe ha lépünk, rokonszenvet érzünk körülünkben irántok; úgy tetszik, mintha hosszú évsor előtt, gyermekéveinkben valaha benne tévedtünk, vagy élénk képzetünkben ilyesmi valaha létezett volna. — Felrándultunk a' várhegyre (Schlossberg), melynek tetején egy vár 's torony, ez utóbbi 1600 fontos haranggal, mint az azt mutogató gyermek állitá, van. Innen láttuk a' várost egész kiterjedésében; a' háztömegeket számos mulató kertek, sétányok által szétszaggatva. Illyeket ohajtanék Pestnek, és a' magyar főváros még egyszer annyit érne. Olly varázs szépnek, kéjt lehelőnek látszott minden annyira, hogy többször mondtam magamban: „ha magyar nem volnál, életed egy részét itt töltenéd.“ — Estve színházba menénk. Egy boroszlói színész adá vendégszerepét „Das Leben ein Traum“ czimű darabban. Jól vivé szerepét, 's a' közönség zajos tapsai közt hivatott; de tapasztalám, hogy a' helybeli színészek érdemeit is illőleg méltánylák mind e' mellett a' nézők. Az épület eléggé nagy, de nem fényes. — Meglátogattuk a' Joannaeumot: ritkaságai valóban minden utazónak figyelmét megérdemlik. — Mit még említnem kell, az a' lánczhid a' Murán keresztül, melly e' helyen mintegy 120 lépésnyi széles. Oszloppal a' vízben nem bir Tervét egy szomszéd falubeli asztalos készíté, ki most 50 évig bírja bérben. Itt ismét hazám jutott eszembe, és a' pesti lánczhid, 's tervek, és igen természetesen a' budai pék-ajánlotta is; — de gondolatimat nem nyilvánítom; azok gyaníthatók!

Grätztól bucsút véve fél napi haladás után honunkba valánk. Szent Gotthardon a' Cisterciták derék templomát és lakát megtekintettük. Róma tájakon vitt keresztül utunk, 's a' nap hanyatlóban volt, midőn Szombathely püspöki templomának tornyait megpillantók. Nehány negyed mulva rokoni 's baráti karok ölelének. E' kisded város haladása valóban figyelmet érdemel. Ez előtt 80 évvel a' jelen piacztavak mocsárai undokították; 's hol most csinos polgárházak emelkednek, ott előbb szalmafedelű, sövényekkel ellátott kunyhók valának. Az 1817-diki tűz porrá égeté majd egészen, 's e' veszély, mint többnyire történni szokott, haladását, csinosbulását segíté elő. A' püspöki templom 's lak, papi növendékház, és egyéb épületek nem csekély dísz adnak a' városnak. Piacza nagy és tágas, kivált mióta a' közepén létező 's még a' romai korból fennmaradt tornyot lerontották. A' néhány év óta fennálló casino, melly több magyar és német hirlapot tart, és kis könyvtárral is bir, a' polgárok műve

lődésére nagy hatást tesz. Reméljük, hogy lelkes polgárai e' városnak a' magyar könyvek számát, mely most a' németeké mellett elenyészik, szaporítani fogják. Az utszai világítás is 4 év óta feltűnő, lámpáinak különös fénye mellett. Mulató helye, Batthyány herczeg telkén, az ugy nevezett Szőkeföldön, csinos, kellemes; kár, hogy több látogatóval nem dicsekszik.

Mi honn vagyunk, és gyakran felkiáltunk: „szép utazni, tapasztalni!“ Szép valóban a' külföldet bekalandozni, ha hazánkat, vagy nagyobb részét már bejártuk. Magyar! ha illőleg becsülni akarsz hazádat: menj Steyerba, a' szakadatlan bércek honába, a' sziklatömegbe! — és áldani fogod a' sorsot, mely téged illy boldog hazá fíjává, lakosává rendelt. De magyar! ha hazád becsülésében túl csapongsz a' méltó korlátokon; ha mondom hazádat vakon szereted, dicsőíted, menj ismét Steyer országba. Látni fogod, e' zord hazát mivé teszi a' lakosok szorgalma! — Hazám szép vagy, boldog föld vagy! de szebb és boldogabb lehetnél fiaid nagyobb egyetértése és munkássága által!

HORVÁTH BOLDIZSÁR.

A' várhegyi fürdő Marmarosban.

Csudálatra méltó szüleménye a' természetnek, hogy a' gyógyvizek forrásai többnyire a' legszebb vidékeken buzognak, 's ez csak azon jótékony célból, hogy míg az orvosi víz a' beteg testet gyógyítja addig egyszersmind a' lélek is éledeletet találhasson, 's a' szép vidék kellemeiben gyönyörködhessek. Illy gondolat forgott agyamban, midőn lakomból a' várhegyi fürdő felé megindultam. Képző tehetségem már rajzolgatá előmbe a' fellegekig emelkedő, vagy kellemes változatossággal egymás mellett elvonuló alacsonyabb hegylánczokat; már szinte látám a' hegyek közé sülyedt különböző alakú völgyeket, szinte hallám a' rohanó hegyi patakok tompa moráját 's a' kis csermelyek lassú sipegését. — És valóban, észképeim nem valának pusztá képek; mert azoknak várakozásom feletti tárgyak feleltek-meg a' természetben.

Utam a' Szatmár megye északkeleti szélén fekvő Avason vitt keresztül, 's azon pontnak vala irányozva, hol Marmaros, Szatmár, és Ugocsa megyék, egy rengeteg bikkes erdővel fedett magas hegylánczon egybeszegellnek. E' hegység egyik ága a' Marmarosban két ágra szakadt Karpatoknak, 's Erdély felé húzódik, másik pedig Galiczia határait kanyarítja-be. Több óráig folytatám utamat a' roppant bércezen keresztül, hol mindkét oldalról sötét árnyú erdő környeze, emberi alakot pedig ritkán láthaték. — Uti társam, midőn a' hegyláncz Marmaros felőli oldalán mindig alantabb szállottam, csak egy hegyi patak csörgedező vize

volt, mely néha pajkosan tért-el tőlem, de nem sokára mintegy örvendező moraj közt, utam mellé kanyarodott asmét.

(*Vége következik.*)

PESTI VIZSGÁLÓ.

Időjára tunk folyvást száraz, poros. — 15—17-ig reggelenként fogunk is volt, az éjek pedig hűvösek. Nagypéntek és szombat gyönyörű tavaszi napok valának, 's így az ajtatoskodó Budapestieket tömérdek számmal lehetett látni a' sz. egyházakban.

A' gellérthe gyi népünnepet husvéthétfőn kissé szellős de igen lágy idő mozdítá elő. A' népsokaság ismét sok ezerre ment, mely a' még nem egészen zöld hegyet csaknem késő estig lepe-el.

Ő cs. k. felségének, mélyen tisztelt fejedelmünknek, születési ünnepe husvét-vasárnapra esvén, az felsőbb rendelet következtében Budapesten husvétkedden tartatott, mely napot már korán reggel ágyú-dörgések üdvözlék, később pedig a' sz. egyházakban buzgó ajtatosságok tartattak, melyekre nagy számú hívek jelentek-meg a' hazánkat boldogító atyának hosszú életeért szívből eredt könyörgéseiket az egek kegyes urához bocsájtók.

A' budai ligetszugban levő „Mátyás-esörgeteg“ (disznófej) nevű forrás környezetét t. Kovács Zsigmond ur (mostani tulajdonosa) folyvást szépiteti, 's a' hideg víz gyógyhasználatul nagy költséggel csinos alakúvá készítetteti. Sikertült neki ugyan itt több és pedig a' réginel bővebb forrásoknak is felfedezése, melyeket egyesíteni szándékozik, hogy a' vizet használni akarók annál bővebb segédeszközre találjanak. Ezen kívül K. ur különös szer-ke-ut-at készített, 's az ott lakóknak kényelmére a' környező tájat kellemes változtatúvá alakítja több más czélszerű intézkedésén kívül.

INNEPLÉS.

A' péterhofi innep 1839-ben.

Schlötzer ezt mondá hetvenöt év előtt: „Pétervár egy kis világ kivonatban S.k, mi máshol szép, de kicsiny, itt kolossalis, óriási; ázsiai fenyűzés finom europai izléssel tékozlás'g párosulva. A' „nil admirari“-hoz itt ritkán maradhatna valaki hű. Hanem a' helyett, hogy itt kicsudálta magát, máshol annál kevesebb bámulni valója lesz.“ — Akkor még II-ik Katalin, Pál, Sándor és Miklós mit sem tettek e' nevezetes város szélesbitése és dícsőítésére Mit mondana most Schlötzer? — De nem a' sokszor leírt és elregélt czári városról akartam önnek írni; hanem a' péterhofi innepélyről, melyen kevéssel távoztam előtt jelen voltam, 's mely ez évben némelly esetek összeütközésével különösen érdekes volt.

Tudomás után a' legtöbb udvari és nép-innepek majus és augustus közt esnek; mert e' szláv északi földön azon időt kell használni, midőn a' nap alig nyugszik-le. A' péterhofi innep egyike a' legnevezetesebb és fényesebbeknek. Julius elején kezdődött azon innep és czerimóniák miatt, melyek Olga nagyhercegnőnek Leuchtenberg herceggeli házasságát megelőzték és követték. — A' nagyszerű peterhofi innepnek zárul kelle ez innepélyekhez szolgálni, 's azért a' rendszerintnél fényesebbnek hírelék. Nyolcz nappal előbb Péterváratt másról nem beszéltek, 's kiki módja szerint készült hozzá. Az oda menetire száraz és vízi ut közt választhattunk. Mi az utóbbit választók a' gözönyök miatt, 's úgy is, mint kényelmes és gyorsabb eszközt.

Hat óra kondult-le az admirális óráján, midőn a' Neván lehajóztunk. A' kikötőben tömérdek gözesolnak volt, 's negyed órától negyed órára harangcsáikkal hirlélék, hogy egy ismét megtelt, indulóra Sebesen futottunk-e! a' szép folyó sötét kék hullámain a' pompás kikötő vöröses granitjai mellett, melyek e' vízben tükrödztek. A' nap már a' Neva mindket partjának méltóságos épületein nyugvék. A' hamvaiból gyorsan felnőtt új télilak távol légben tűnt-el; csak az admirális torony arany csillagzata emelkedett mindek fölé. Így nyomultunk-el hajók sokasága mellett, melyek itt kikötve heverték, 's melyeknek matrózaik gőzönyünket hurrah-kiáltásaikkal köszönték.

Nagyszerű tekintetét Pétervárnak a' Neva alsó része felől csak hamar elvesztők szemünk elől, midőn a' tengerre értünk; gyorsan nyomultak vissza a' partok. — Ezek olly alacsonyok, hogy csak mint fálkal benőtt sötét vonások lebegtek elő. Még néhány perczig mutatkoztak a' kék arany csillagokkal behintett egyház-kúpok; de csak hamar elenyésztek azon gözben, melly reggel és estve Pétervár nedves és mocsáros vidékén felemelkedik. A' péterhofi vár negyedfél órányi távolságra van a' fővárostól, és egyikén áll azon két partnak, melyek a' nagy csaknem gömbölyű öblöt képezik, mellynek alapján Pétervára fekszik, 's bejárása a' kronstadti vártól őriztetik. Gőzönyünk, mint itt mindnyája, kicsiny volt és rozsz. Olly lassan ment, hogy három óránál többre volt szükségünk az átmenetre. Egy jó gyalog velünk ért volna.

Megérkeztünkkel Peterhofnak már ünnepélyes tekintete volt. Számtalan hajói a' császári családnak czikáztak itt száz tarka lobogóval, mielőtt kiszállnánk, látók a' parton csinos, jól öltözött sokaságát az embereknek forrongni. A' park fáji és sétatére egész partig terjednek. Már tömve volt sétálókkal. — Minden szeglet 's helyecskén kis restauratorok 's kóbor árusok ütékel asztalaikat 's bódéjokat. Azonban semmi szépítésről sincs itt szó; még csak fedélről sem, melly eső ellen védne. Az improvisált raktár és restaurator műhelye egy hordóból áll, mellyre néhány deszka van szegezve, 's mellyen kenyér, kolbászáék, keményre főzött tojások 's kis sós ugorkák fektetvék, — mind kedvencez muszka étkek. A' kereskedők, gazdagok és jóbirtokúak, epret, cseresznyét és dinnyét vesznek drágán, mivel e' gyömölcsök itt ritkák, igen drágák; mert csak meleg házakban növesztetnek.

Hogy e' kép sajátságáról valakinek fogalma legyen, a' muszkák néplőtötétét kell ismerni. — Midőn nagy Péternek eszébe ötlött muszkáit szakáluktól megfosztani, ez csak félig sikerült neki. Egy nemzetet csatai győzelem által meghódítani nem nehéz; ezt Napoleon tíz évig mutogatta: ellenben igen nehéz munkába kerül azt ősi szokásaitól eltiltani. Így maradt a' szakál különböztető bélyege a' muszka népnek. Mindnyája, ki a' nemesség, katonaság, 's országos tisztviselőséghez nem tartozik, szakált hord, melly olykor csinosan vágva, olykor azonban mellen alól is függ. A' kereskedők előbbi nemzeti öltönyüket, a' nagy kék posztójú kaftant letették, 's helyette hosszú szűk felső öltönyt hordoznak, melly bokáig ér, 's mellyet felülről aláig szorgalmasan begombolnak, legyen meleg vagy hideg. A' köznép 's ezek között ez apróbb árusok és kufárok mellényt nem hordoznak, télen rövid felső öltönyt, vagy ködmént juh-bőrből, mellynek gyapja befordítva; nyáron bő ujjú rózsaszínű üngöt; 's ezt úgy kötik, hogy kissé bő ránczos nadrágjokra hulljon.

(Folyt. következik.)

KÜLÖNFÉLE.

Aretin és Tintoret. — Sok lelkes és talentos férfiú iparkodék fajtalan 's erkölestelen irományai által hirnevet szerezni: de egy sem üzé a' cynismust annyira, mint Pietro Aretino. Piron, a' gyalázatos emlé ezetű francia költő, semmi ezen olaszhoz képest, kinek élete a' híres lét, megvetés és gyűlölet keverékét adja.

Ő szerelem gyermeke volt. Mint nyomtató inas debütírozott a' Parnasuson egy gunyszonettel, miért Arezzóból, születése helyéről, száműzetésk. Perugiába menekült; de itt is, fajtalan változtatásai miatt egy szent tárgy rajzán, hasonló sorsra talált Romában, mint inas, meglopá urát, egy gazdag kalmárt, 's elszökött. Botráncoktató's gunyoros írásai miatt annyi veres kapott hogy egy kortársa ezt mondá róla: „Aretino háta úgy magára vonja a' pálczát, mint magnes a' vasat.“ Kétszer sebesített meg törrel azok által, kiket meggyalázott, 's kétszer hívé hasztalanul olasz ország, hogy meghalt 'S még is e' férfiú, e' világyűlölte 's megvetett költő, I-ső Ferencz, V-ik Károly és VIII-ik Henrikől kincsekkel, becsület 's kegyjelentésekkel halmoztatott. Három pápa gondoskodék jólétéről. Tisztelet re emlékpénzeket vertek, mellyeken arany lánczozal ékesítetten van lerajzolva, 's mellyek hátrészén Europa hercegeit látni, kik neki adóznak. Büszke e' megkülönböztetésre, végre: „il divino flagello dei principi“ — nek nevezé magát a' szemtelen.

E' hihetlen szerencse, annyi megvetés 's oly nagy gyűlölet mellett, nyilván mutatja, milly szükségesnek tartak a' pápák és uralkodók azokat, kik megkülönböztetve gyakorlák a' művészeteket, a' legmagasb kedvezetekben részesíteni még akkor is, ha a' művek neme 's privát életök nem érdemelné. — Hajlama a' satyrához, vagy is inkább pasquillhoz, mi Aretino minden iratát vezérlé, végre nevezetes jelenetre szolgáltatott alkalmat köztte 's egy híres festész között, ki a' pasquillansnak véres boszú nélkül jó tanítást adott.

E' festész Tintoret. Aretin őt ok nélkül gyalázá, 's nevetségessé tenni iparkodék. Azon ürügy alatt, hogy képet lefesteni akarja, magához házátá hívá a költőt. Aretino gyanú nélkül megjelent, 's a' festész bezárkozék vele. Most ecset helyett pisztolt húz ki ruhája alól, 's azt a' költő ellenébe tartá, ki legnagyobb felelmeben élteért esdekle.

„Ne félj! — válaszolt hidegen Tintoret — csupán mértéket akarok neked venni “ — mire a' fegyvert a' reszkető költőnek lábától fejéig emelé, 's azután folytató: „te egy és fél pisztolnyi emberke vagy.“ — A' leczke jó volt, 's ez időtől Aretin Tintoretnek legjobb barátjaul mutathozék.

E' ritka ember halála megfelelt életének. Midőn t. i. nővérenak, ki Velenczében nem legjobb hírű leány vala, két meglehetős szemtelen tettét megtudá, oly fektelen halotára fakadt, hogy székeről leesék, 's fejét meglyukasztván meghalt.

E' férfiúnak utósó szava is káromlás volt. — Munkái életére 's halálára, elete's halála munkáira érdemesek.

CSEBBI.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 86-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, valóságos angol vas-sajtón
uri utsza 612.